

שנייה חפזים

ליקוט דברי תורה והנהגות מפי ספרים וסופרים
מרבתינו הקדושים מאמשינאו

פרשת ויקרא תשפ"ה ♦ גליון רכ"א

שיחות קודש

מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

מקדש ישראל והזמנים

באמרי קודש רואים את גודל הקאכעניש של כ"ק אאזמו"ר זצלה"ה בקדושת ליל הסדר, שאין לנו כל השגה בזה. ומסביר שלכן נוהגים שאמירת הסימנים הוא ע"י הקטנים, כיון שהוא דומיא דקדשים, על דרך מה דאיתא במדרש (תנחומא פ' צו, יד) הטעם דמתחילים ללמוד עם התינוקות סדר ויקרא, שהוא משום דיבואו טהורים ויתעסקו בטהרות, וכמו כן הכא, בה'סדר' שהוא ענין גדול מאד, אומרים גם כן יבואו טהורים ויתעסקו בטהרות. וכן ממשך בדבריו הק', דבליל הסדר יש קדושה רבה מאד מלמעלה, עד שאי אפשר להמשיכו אלא על ידי סימנים.

ומצאנו א מוראדיגע זאך בספה"ק מאור עינים (פרשת צו) שבפסח מתגלים החסדים בעולם, ולכן באמצעות ליל הסדר שאנו עורכים, ושאר מצוות היום שאנו עושים בו, ממשיכים החסדים של כל השנה, ובזה יובן הא דכשבאו בני ישראל לים סוף, והיה קטרוג של הללו עובדי עבודה זרה והללו עובדי עבודה זרה, ובכל זאת נגאלו, ואם כן באמת קשה, באיזה זכות נעשה כל זאת, אך זהו פירושו, כיון שבני ישראל ערכו במצרים את ליל הסדר כצורתה, כמו שאנו עושים, והיו מספרים ביציאת מצרים, היינו שהיו מאמינים שבודאי היו יוצאים, אזי המשיכו בלילה ההוא חסדים הגדולים, ובזה זכו להיגאל, עכ"ל. כי אין לנו כל השגה בקדושת ליל הסדר ובגודל המהפכה שיש בעולם בלילה הזה, וכן בספה"ק עבודת ישראל כותב בלש"ק שבלייל פסח מתגלה האור הבהיר, ובפרט בשעה שאומרים הלל, שאין זה כבכל השנה ימים טובים, עיי"ש.

ומסופר שהרה"ק הישימה ישראל נכנס פעם לערוך שולחנו בליל הסדר והכריז 'ליל התקדש חג', מי שאינו מאמין שבליילה הזה יכול להתהפך האדם הגרוע ביותר לצדיק הגדול ביותר הוא הרשע של ההגדה עכ"ל. כי לילה זה הוא למעלה מכל הימים, לשנות הכל לחסדים.

יעזור השי"ת שנזכה לכל השפעות טובות היורדים בלילה הזה של ליל הסדר, ולהמשיך החסדים על כל השנה, ונזכה לגאולה, חרות מגלות ומיצר הרע, וגאולת עולם בביאת משיח צדקנו בב"א.

(מתוך סעודה שלישית פרשת ויקרא תשפ"א)

דברות קודש

ענוות אמת

ויקרא אַל מוֹשֶׁה (א. א). כתב בעל הטורים, א' דויקרא זעירא, שמושה לא רצה לכתוב אלא ויקר כדרך שנאמר בבלעם, כאילו לא נראה לו ה' אלא במקרה. ואמר לו הקב"ה לכתוב גם באל"ף וכתבה קטנה. ולכאורה קשה שהלא למעלה בכמה מקראות נכתב הלשון ויקרא כמו, ויקרא אליו ה' מן ההר, ויקרא ד' למשה אל ראש ההר, ולא נכתבו בא' זעירא. אלא ההבדל היא שכאן היתה הקריאה אליו בלבד ולכן ביקש להעלימה ולהסתירה, אך שם היתה הקריאה לעיני כל ישראל, ואם היה מרע"ה מבקש להעלים ולהסתיר מחמת ענוה את אשר היה לעיני כל הקהל, הרי זו ענוה של שקר שכל כולה גאות.

(הרה"ק מווארקי ז"ע)

הקרבנות מכפרים

ויקרא אַל מוֹשֶׁה וידבר ה' אליו (א. א). כאן מצוינו שקדמה קריאה לפני הדיבור, וברש"י ביאר שזה בנין אב לכל התורה שתמיד היתה קריאה למשה לפני תחילת הדיבור. והקשה בשפתי חכמים, למה הביא רש"י כלל זה כאן, ולא בתחילת התורה במקום הראשון שנאמר בו ויקרא, כגון ויקרא אליו אלקים מתוך הסנה ויאמר וגו' (שמות ג, ל), ועי' מש"כ בזה. ויש לבאר, דבאמת כאן הוא כמו התחלת התורה, דהנה אין צדיק אשר יעשה טוב ולא יחטא, ובמדרש (ויק"ר א, ב) שהבית המקדש נקרא לבנון, תני רשב"י למה נקרא שמו לבנון, שמלבין עוונותיהן של ישראל כשגלג ע"כ, וזהו על ידי הקרבנות, ולכן נחשב ספר ויקרא גם כן כהתחלת התורה, דבלי הקרבנות אין לנו קיום כלל.

(הרה"ק רבי יצחק ז"ע)

צהלתו בפניו

פְתוּת אֶתָּה פְתִים וַיִּצְקֶת עָלֶיהָ שֶׁמֶן מִנְחָה הוּא (ב. ו). בשם אדמו"ר הרה"ק מהר"ם ז"ע, 'פתות אותה פתים' היינו אינעווייניג זאלסטו צוברעכין אויף שטיקלעך, 'ויצקת עליה שמן' היינו און פון אויבען זאלסטו ארויף גיסען שמחה, כמו שנאמר בפסוק "שמן ששון" - ואז 'מנחה היא'.

(הרה"ק רבי יצחק ז"ע)

הרה"ק רש"י ז"ע חזר באחד מימי היארצייט של אביו הרה"ק מהר"ם ז"ע על תורה זו, וסיים: שזה היה דרכו (של בעל ההילולא).

גודל כח הציבור

אֲשֶׁר נָשִׂיא יִחְטָא וְגו' (ד. כב). פירש"י אשרי הדור שהנשיא שלו נותן לב להביא כפרה על שגגתו, ק"ו שמתחרט על זדונותיו. ולכאורה הול"ל אשרי הנשיא ולא אשרי הדור, וי"ל בהקדם דברי רש"י על הפסוק והנשואם הביאו את אבני השם ואת אבני המילואים לאפוד ולחושן (שמות לה, כז), ופי' דלכך כתיב חסר י' לפי שאמרו יתנדבו ציבור כל מה שמתנדבים, ומה שמחסרין אנו משלימין אותנו, כיון שהשלימו ציבור את הכל וכו', ולכן הביאו את אבני השם ואת אבני המילואים.

והביאור בזה שטענו הנשיאים לחשוב שיש להם כוחות משל עצמם, ויכולים להביא מה שאין הציבור יכולין להביא, והאמת היא שכל כוחות הנשיא הם רק מהציבור, ומה שאין לציבור אין לנשיא, ולכן כתיב נשואם חסר, שבזה נתגלה שנשיאותם אינו אלא מכוח הציבור. ולכן גם כאן נאמר אשרי 'הדור' ולא אשרי 'הנשיא', שכל כח הנשיא הוא מהדור, ואם הנשיא מהרהר בתשובה על שגגותיו בוודאי הוא מכח הדור.

(הרה"ק רבי יצחק ז"ע)

בדרכי רבותינו

כ"ק מרן אדמו"ר זי"ע הרה"ק רבי יוסף בן הרה"ק רבי יצחק זצ"ל

שתהיו עמלים בתורה

השבוע (יא בניסן) היארציית של כ"ק אאמו"ר זצלה"ה. כבר דיברנו בהקמת מצבה ובקידוש, על יגיעתו הגדולה בתורה, ושגם זכה לכתוב חידושים רבים על הרבה מחלקי התורה.

והריחו ביראת ה'

סיפר לי אחד שעדיין חוקק בעצמותיו איך שכבר מצעירותו קרנה ממנו היראת שמים, ומה שראה אצלו אז, משפיע עליו עד עצם היום הזה.

ראיתי בני עליה

סיפר לי אברך שהיה בא לבקר בבית ההבראה את כ"ק אאמו"ר זצלה"ה בשנתו האחרונה, אחר הניתוח על כתפו, והאברך היה צריך אז לחיזוק גדול ביראת שמים, וכאשר דיבר עימו אאמו"ר דברי תורה ויראת שמים, נתפעל מאד מעוצם התלהבותו בעבודת ה', והרגיש כאילו נמצא בעולם אחר לגמרי, כל האויר היה רחוק מקנאה תאוה וכבוד, אלא רק עניני תכלית, וזה השפיע עליו עמוקות, ונעשה בו שינוי גדול לטובה.

חסד בגופו ובממונו

השל"ה הק' (מס' פסחים) מביא שפסח ענינו חסד, ומרחיב שם בגודל מעלת עשיית חסדים, ואכן כ"ק אאמו"ר זצלה"ה היה מיוחד גם בעמוד זה, והיה מכניס אורחים מארץ ישראל שבאו לאסוף ממנו, והכל בדרך כבוד, וכן היה הולך עבור הזולת לטרוח להכנסת כלה וכדומה, אפילו בתוך המטר והשלג, ולא חס על גופו, ובלבד להיטיב לזולת.

המספר ביציאת מצרים נעשה משובה

בליל הסדר לא היה נוהג לדבר חידושים, אלא לפעמים אמר את פירוש הדברים באדיש, והיה כמה ו'וערטער' שהיה חוזר עליהם הרבה, ואחד מהם, כמדומה הוא **מהישמח ישראל** (שגם כ"ק אאמו"ר זצלה"ה היה חוזר עליו) 'וכל המרבה לספר ביציאת מצרים, הרי זה משובה', דכל כמה שמספר נעשה הוא בעצמו, יותר ויותר משובה.

מפני פחד ה' ומהדר גאווה

וכן סיפר מהרה"ק הרבי מלובלין זצלה"ה שהיה מעוטף בטליתו בשעת הסדר, וכשאמר 'ובמורא גדול זה גילוי שכינה' נתגלו פניו הק', ונפל פחד גדול על כל המסובין, והיה שם היהודי הקדוש זצלה"ה ונפלו כל שיניו מרוב הפחד, ונשאר לו רק שן אחת, והיה אוהז בו ואומר 'דו רשע, פארוואס ביסטו נישט ארויסגעפאלן, ווען די רבי האט געזאגט ובמורא גדול זה גילוי שכינה'.

בסוד קדושים מי יעמוד

בליל פסח ערך הרה"ק הרבי ר' בונם את ה'סדר' רק עם החבריא שלו (ובבית ווארקי כבר נהגו להגיע לליל הסדר), והאורחים שהגיעו לפשיסחא סידר אותם שיתאכסנו אצל בני העיר. בהגיע אחד מן האורחים למקום אכסניתו, התאונן לפניו בעל הבית, שלדאבונן אין מאומה לאכול בביתו אפילו לעצמו, ומשום כך הוכרח האורח לשוב על עקבותיו ולהיות מאוכלי שולחנו של הרבי ר' בונם, אך הרבי ר' בונם לא רצה לקבלו. אבל הרה"ק מווארקי קיבל עליו אחריות, וצוהו שלא ישאל שום קושיות במשך הסדר, והלה הסכים.

באמצע הסדר, ב'שפוך חמתך', הבחין האורח איך שנכנס כפרי והחליף שיחה עם הרבי ר' בונם בשפת פולין, ונסכה שיחתם בעניני התבואה שבשדות. פנה האורח להרה"ק מווארקי מיהו האיש הלזה? אמר לו הרה"ק מווארקי: 'די זעסט איינעם, יאך זעה אן אנדערן, און דער רבי זעט גאר אן אנדערן...'

זכותו יגן עלינו, א גוטע וואך א פרייליכע וואך, און א כשרן פרייליכען פסח.

(כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א. מוצש"ק פרשת ויקרא תשפ"א)

אין דבר העומד בפני התשובה

ידוע דאי' בזה"ק שיש חטאים שאין מועיל להם תשובה, ועסקו הקדמונים לבאר דבר זה. וכ"ק אאמו"ר זצלה"ה הביא ראי' שאפשר לעשות תשובה על הכל, שהרי בדור המבול שבו השחית כל בשר וגו' נאמר ברש"י (בראשית ז, יב) 'ויהי הגשם' על הארץ, ולהלן הוא אומר 'ויהי המבול' אלא כשהורידן הורידן ברחמים אם יחזרו יהיו גשמי ברכה, וכשלא חזרו היו למבול עכ"ל. נמצא להדיא שגם בזה היה אפשר לחזור בתשובה.

(קידושא רבא פר' נח תשפ"ב)

גודל מעלת הביטחון

כ"ק אאמו"ר זצלה"ה היה מרבה להביא מאמר חז"ל על הפסוק (תהילים לב) **רבים מכאובים לרשע'**, והבוטח בה' חסד יסובבנו, 'אפילו רשע ובוטח בה' חסד יסובבנו'. ודורשי רשימות אמרו לפרש על פי זה את הפסוק (תהילים לז) 'בטח בה' ועשה טוב', כלומר **אף הרשע אם רק יבטח בה'** הרי יזכה בכך לפעול רחמים על עצמו, על כן מזהירו הכתוב ואומר 'ועשה טוב', שאף שתוכל לפעול בכח הבטחון, בכל זאת עדיין עליך מוטל לעשות הטוב בעיני ה' (וראה כע"ז באמונה ובטחון להרמב"ן).

(ליל שביעי של פסח תשפ"ד)

הליכות והנהגות

מספר המנהגים 'משמרת הקודש' ומכתבי חסידים

זריקת יין המכות

כשאומרים דם ואש ותמרות עשן' והעשר מכות ודצ"ך עד"ש באח"ב - שופכים מהכוס עצמו ולא על ידי אחד מאצבעותיו".
לאחר שגמר רבינו האור יצחק זי"ע לומר ה'מכות' לא המשיך באמירת ההגדה עד שהוציאו החוצה את היין הנשפך, ומלאו שוב את הכוסות, וצוה לרחוץ הכלים [הצלחות] שנשפכו בהם היין של המכות.²

א. עיין רמ"א (סי' תע"ג סעיף ז') שנוהגין לזרוק מעט מן הכוס 'באצבע' כשמגיע לדם ואש ותמרות עשן וכן כשמזכירין המכות דצ"ך עד"ש באח"ב. אמנם ע"פ קבלה צריך לשפוך מן הכוס עצמו כמבואר בפע"ח (שער כ"א פ"ז). והטעם, לרמוז שהמכות יצאו ממלכות הנקרא כוס של ברכה. ועיין בשו"ע הרב (סעיף נ"א) דיש נוהגין מטעם הידוע להם לזרוק מן הכוס עצמו שלא ע"י אצבע וכ"כ בסידור הרב. ועיין בשער הציון (ס"ק פ"א) מש"כ בזה.

ב. עיין בחק יעקב (סי' תע"ג ס"ק ל"ז) דיש שופכין כל היין ושופטין הכוס אחר שזורקין ממנו באצבע וכו'. ובסידור הרב כתב שהנשאר בכוס נעשה סוד יין המשמח, לכך לא ישפוך מה שנשאר בתוך הכוס אלא יוסיף יין. אולם היין הנשפך החוצה נוהגין להוציא לחוץ, ואין ממשיכין באמירת ההגדה עד שהוציאו אותם, ונוהגים בין זה כמו מי נטילת ידים שחרית ומים אחרונים.